

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____ Майя ПЕЧЕНЮК
28 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ

підготовки здобувачів	другого (магістерського) рівня вищої
за освітньо-професійною програмою	Середня освіта (Музичне мистецтво)
спеціальності	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
предметної спеціальності	014. 13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
форма навчання	денна
мова навчання	українська

Кам'янець-Подільський
2023-2024 н. р.

Розробник робочої програми освітньої компоненти: Людмила ВОЄВІДКО,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва.
Протокол № 8 від 28 серпня 2023 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Тетяна БОРИСОВА

✎ Воєвідко Л. М., 2023 рік

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

- 1. Мета вивчення навчальної дисципліни:** сформувати готовність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти в галузі музичної педагогіки до освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти, сформувати компетентності здобувачів, які означені в освітньо-професійній програмі Середня освіта (Музичне мистецтво).
- 2. Опис навчальної дисципліни**

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	перший
Семестр вивчення	перший
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90
Кількість годин навчальних занять	30
Лекційні заняття	10
Практичні заняття	20
Самостійна робота	60
Форма підсумкового контролю	залік

- 3. Статус дисципліни:** навчальна дисципліна належить до обов'язкових освітніх компонент професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.
- 4. Передумови для вивчення дисципліни:** дисципліна вивчається в першому семестрі першого року навчання.
- 5. Програмні компетентності навчання:**

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі та вирішувати проблеми у галузі освіти і науково-дослідній діяльності на основі сучасних інноваційних тенденцій розвитку музичної педагогіки в комплексних й невизначених педагогічних умовах професійної та дослідницької діяльності у закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у музично-педагогічній та науково-дослідницькій діяльності.
ЗК 05	Здатність здійснювати самоаналіз власної професійної діяльності з позиції сучасних теоретичних і практичних напрацювань з мистецької педагогіки.

ЗК 08	Здатність до формулювання власних оцінно-критичних суджень щодо освітніх, мистецьких, естетичних явищ, аргументації своїх позицій і міркувань вести професійну бесіду, дискутувати та аргументувати, з використанням наукової, мистецтвознавчої, музичної термінології та різних способів вираження думки в усній та письмовій формах.
ЗК 10	Здатність до структурування і розробки змісту освітньої діяльності на основі сучасних тенденцій соціокультурного простору України та світу, з урахуванням регіональних, національних та світових культурних надбань.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01	Володіння теоретико-методологічними засадами викладання музичного мистецтва у закладі загальної середньої освіти, механізмами інформаційно-цифрового, методичного, організаційного забезпечення процесу музичного навчання і виховання дітей та молоді в освітній та позакласній роботі.
СК 04	Обізнаність із загальнодидактичними та художньо-педагогічними принципами музичної освіти, сучасними формами організації освітнього процесу, інноваційними технологіями музичного навчання і виховання учнів, актуальними проблемами у галузі музичної педагогіки. Обізнаність із концептуальними засадами здійснення музично-педагогічної діяльності в умовах Нової української школи, здатність до реалізації освітніх задач в умовах компетентнісного та особистісно зорієнтованого підходів до навчання; вміння здійснювати науково-дослідницьку діяльність в музично-педагогічній сфері.
СК 05	Вміння здійснювати навчальну, музично-виховну, мистецько-просвітницьку діяльність, розробляти зміст і структуру уроків музичного мистецтва, сценарії музично-виховних заходів, організовувати різні форми позакласної, гурткової роботи, здатність здійснювати добір ефективних засобів технологічного забезпечення освітнього процесу, творчо їх застосувати.
СК 08	Обізнаність із музичним репертуаром учнівських хорових та інструментальних колективів, здатність доцільно добирати і застосовувати музичний репертуар на уроках музичного мистецтва відповідно до програмових вимог, формувати репертуарну політику учнівських музичних колективів з урахуванням вікових особливостей учнів, їх інтересів запитів і потреб.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

ПРН 02	Володіти теоретичними основами освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, розуміти суть сучасної освітньої парадигми в державі; аналізувати суспільні вимоги до мистецької освіти, визначати актуальні проблеми сучасної мистецької освіти.
ПРН 03	Володіти теоретичними та історико-мистецькими засадами музичної педагогіки; принципами і методикою проведення уроків музичного мистецтва, позаурочних музично-виховних заходів згідно із завданнями Нової української школи.
ПРН 06	Володіти основними формами, методами та прийомами практичної організації і проведення музично-освітньої роботи в закладах загальної середньої освіти на основі теоретичних положень музичної педагогіки, нормативних вимог щодо викладання мистецтва в Новій українській школі.
ПРН 08	Володіти знаннями щодо актуальних для сучасної мистецької освіти проблем; виявляти зв'язки між процесами розвитку музично-педагогічної, філософської та художньо-естетичної думки; вміти узагальнювати передовий досвід музичного навчання та виховання у вітчизняній та світовій практиці.

ПРН 09	Знати етапи розвитку музичної освіти, ідеї, позиції, погляди видатних вітчизняних та зарубіжних діячів мистецтва і педагогів щодо музичного навчання та виховання дітей та молоді.
--------	--

7. Засоби діагностики результатів навчання: усне та письмове опитування (індивідуальне, фронтальне, усільнене, вибіркове), взаємо-опитування, перевірка виконаних усних і письмових педагогічних завдань, перевірка модульних контрольних робіт, контроль за самостійною роботою.

8. Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
Змістовий модуль						
Проблеми сучасної музичної педагогіки						
Тема 1. Проблеми сучасної музичної педагогіки як форма організації наукового знання та навчальна дисципліна.	12	2	4	-	-	6
Тема 2. Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти.	11	1	2	-	-	8
Тема 3. Парадигмальні підходи, концептуальні засади та основні документи, що регламентують музично-педагогічну освіту в Україні.	9	1	2	-	-	6
Тема 4. Традиції та інновації в мистецькій педагогіці.	9	1	2	-	-	6
Тема 5. Шляхи розв’язання проблем сучасної музичної педагогіки з врахуванням тенденцій та закономірності історичного розвитку музичної педагогіки.	11	1	2	-	-	8
Тема 6. Зміст та завдання науково-дослідної, творчої, виконавської, просвітницької, музично-педагогічної та мистецької роботи в закладах загальної середньої	16	2	4	-	-	10

освіти.						
Тема 7. Історія гуманізації сучасної музичної педагогіки.	11	1	2	-	-	8
Тема 8. Розвиток музично-педагогічної думки в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.	11	1	2	-	-	8
Разом	90	10	20	-	-	60

9. Форми поточного та підсумкового контролю:

- форма поточного контролю: аудиторна та самостійна робота;
- форма модульного контролю: модульна контрольна робота;
- форма підсумкового контролю: залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання:

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам:

Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
50 балів	20 балів	30 балів	100 балів

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, визначень, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».
	2	Здобувач не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику (посібнику) відповідь.
	3	Студент намагається викласти навчальний контент на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості завдання за готовим алгоритмом.

Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати навчальний контент, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал освітньої компоненти «Проблеми сучасної музичної педагогіки», оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати навчальні завдання з незначними недоліками.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить

		мистецькі поняття, категорії; формулює визначення; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості мистецьких процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки мистецької галузі; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні мистецькі явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мистецькі явища, процеси.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Поточний контроль (50 балів)

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів на практичних заняттях здійснюється за 12-бальною системою: максимальна кількість балів – 12,

мінімальна – 1 бал. Оцінювання здійснюється за 12 бальною шкалою з подальшим перерахунком за формулою: (середньоарифметичний бал за виконанні завдання)*0,05+0,4)* ваговий бал).

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 1,2,3, отримані на навчальних заняттях, менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (20 балів)

Контроль за самостійною роботою здійснюється на консультаціях. За виконання самостійної роботи студент може максимально отримати 20 балів, мінімально – 12 балів.

Здобувачі, які за результатами виконання самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами самостійної роботи, ліквідація якої є обов'язковою.

Критерії оцінювання самостійної роботи	Рівень виконання	К-сть балів
Студент глибоко і обґрунтовано розкриває зміст навчального матеріалу з освітньої компоненти, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі музичної педагогіки з наведенням прикладів.	Високий	19-20
Здобувач вищої освіти глибоко і обґрунтовано розкриває зміст завдань, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі музичної педагогіки, може навести конкретні приклади.	Достатній	17-18

Студент неточно розкриває зміст завдань. Не повною мірою дає визначення термінів і понять. Стиль викладу матеріалу носить частково репродуктивний характер.	Середній	15-16
Здобувач неправильно формулює визначення понять, частково й поверхово обґрунтовує положення. Стиль викладу матеріалу носить репродуктивний характер.	Низький	12-14
Студент не може сформулювати визначення понять з навчальної дисципліни. Відсутні знання з освітньої компоненти.	Недостатній	11-0

Модульна контрольна робота (30 балів)

МКР передбачає здійснення повної перевірки знань студентів з навчальної дисципліни «Проблеми сучасної музичної педагогіки».

Мета їх написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь, навичок та компетентностей студентів з навчальної дисципліни «Проблеми сучасної музичної педагогіки».

Модульна контрольна робота виконуються у письмовій формі й складається з 3 питань. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами модульного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання кожного питання здійснюється за 10 бальною шкалою (по 10 балів (максимально) й мінімально в 6 балів з кожного питання).

Критерії оцінювання питань з МКР	Рівень виконання	К-сть балів
Студент глибоко і обґрунтовано розкриває зміст навчального матеріалу з освітньої компоненти, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та творчо оцінює різноманітні явища у галузі музичної педагогіки з наведенням прикладів.	Високий	10
Здобувач вищої освіти глибоко і обґрунтовано розкриває зміст завдань, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі актуальних проблем сучасної музичної педагогіки, може навести конкретні приклади.	Достатній	8-9
Студент неточно розкриває зміст завдань. Не повною мірою дає визначення термінів і понять. Стиль викладу	Середній	7

матеріалу носить частково репродуктивний характер.		
Здобувач неправильно формулює визначення понять, частково й поверхнево обґрунтовує положення. Стиль викладу матеріалу носить репродуктивний характер.	Низький	6
Студент не може сформулювати визначення понять з навчальної дисципліни. Відсутні знання з освітньої компоненти.	Недостатній	5-0

Під час оцінювання МКР з навчальної дисципліни увага звертається на:
повноту висвітлення питань з освітньої компоненти, володіння термінологічним апаратом курсу, вміння обґрунтовувати свої міркування й доводити їх з відповідною аргументацією.

Критерії оцінювання МКР	Рівень виконання	К-сть балів
Студент глибоко і обґрунтовано розкриває зміст навчального матеріалу з освітньої компоненти, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі сучасної теорії музичної педагогіки та мистецтва з наведенням прикладів.	Високий	27-30
Здобувач вищої освіти глибоко і обґрунтовано розкриває зміст завдань, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі сучасної музичної педагогіки та мистецтва без наведення конкретних прикладів.	Достатній	24-26
Студент неточно розкриває зміст завдань. Не повною мірою дає визначення термінів і понять. Стиль викладу матеріалу носить частково репродуктивний характер.	Середній	21-23
Здобувач неправильно формулює визначення понять, частково й поверхово обґрунтовує положення. Стиль викладу матеріалу носить репродуктивний характер.	Низький	18-20
Студент не може сформулювати визначення понять з навчальної дисципліни. Відсутні знання з освітньої компоненти.	Недостатній	17-0

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	зараховано
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	зараховано
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view)

В освітній діяльності керуємося Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка

<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти»

<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3yK496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

Неухильно дотримуємося Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1vwOb8sJzVjHpAnrAmFADtNQWYUhJny-R/view>

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються проєктор й

ноутбук, магнітна дошка.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Воевідко Л. М. Проблеми сучасної музичної педагогіки у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н. В.]. Вип. 31 (2-2021). Київ : Міленіум, 2021. С. 208-225.
2. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. Київ : Грамота, 2007. 576 с.
3. Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. Київ : ВП «Едельвейс», 2013. 744 с.
4. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Київ : Освіта України, 2008. 274 с.

Додаткова:

1. Андрущенко В. П. Українська педагогічна освіта у європейському просторі / В. П. Андрущенко // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. кол. Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. Педагогіка і психологія вищої школи, т. 4. Київ : Педагогічна думка, 2007. 439 с.
2. Бех І. Д. Освітньо-виховний процес як соціокультурне явище / І. Д. Бех // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: зб. наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. [«Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»]; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва та ін. Київ : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 152 с.
3. Воевідко Л. М. Сучасні проблеми музичної освіти. Збірник матеріалів XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції». Київ, 2015. С. 54-60.
4. Воевідко Л. М. Українські музично-педагогічні традиції у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти: монографія. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2019. 208 с.
5. Добриньова О. Проблеми професійної музичної освіти. [Електронний ресурс]. URL: http://www.intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical
6. Інноваційні підходи до фахової підготовки вчителя мистецьких дисциплін. Монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. 236 с.
7. Закон України про вищу освіту. Київ : Алерта, 2014. 96 с.
8. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. Науково-методичний посібник. Київ : МАУП, 2000. 312 с.
9. Концепція розвитку педагогічної освіти. 2018. 25 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoy>

10. Лідерство та інклюзивна освіта: навч.-метод. посіб. / Єфімова С. М., Королук С. В.; за заг. ред. Колупасової А. А. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2012. 164 с.
11. Михайличенко О. В. Основи загальної та музичної педагогіки: теорія та історія. Навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Суми : Вид-во «Наука», 2004. 210 с.
12. Ніколаї Г. Ю., Черкасов В. Ф. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття : підручник. Вид. 2-ге. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, Харків, 2018. 433 с.
13. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. Київ : Знання України, 2003. 448 с.
14. Олексюк О. М., Ткач М. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: навч. посіб. Київ : Знання України, 2004. 264 с.
15. Падалка Г. М. Музична педагогіка [Електронний ресурс] : [Курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти.] Київ : Електрон. дані. URL: [:http://www.twirpx.com/file/1242958/](http://www.twirpx.com/file/1242958/)
16. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
17. Філософсько-методологічні засади підвищення якості освіти України: європейський вимір / авт. кол. : В. Андрущенко (керівник), М. Бойченко, Л. Горбунова, І. Надольний та ін. Київ : Педагогічна думка, 2012. 220 с.
18. Черкасов В. Ф. Музично-педагогічна освіта України на межі двох тисячоліть (1991–2010 р.). Навч. посібник. Кіровоград : ТОВ «Імекс-ЛТД», 2011. 380 с.

13.Рекомендовані джерела інформації

https://osvitoria.media/	Освіторія
https://naurok.com.ua/	На урок
https://prometheus.org.ua/	Прометеус
https://vseosvita.ua/	Всеосвіта
https://ed-era.com/	ЕдЕра
http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6211	Репозитарій К-ПНУ імені Івана Огієнка